

Vår dato: 19.03.2020   Vår ref.: 2020/656

Deres dato: Deres ref.:

Protokoll:

Konsultasjon – prosess med mulig utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte – Skæhkere nasjonalpark

Deltakere:

Pål Nilsen, Sametinget
Gry Tveten Aune, Fylkesmannen, seksjonsleder
Eldar Ryan, Fylkesmannen
Ingrid Bjørklund, Fylkesmannen (observatør)
Jan Erik Andersen, Fylkesmannen (observatør)

Konsultasjon er avholdt pr. skype.

Notering:

- Fylkesmannen redegjorde generelt for nasjonalparken, geografi, noe historikk, enkelte konfliktlinjer ved opprettelsen, forvaltningsregime
- Det er gjennomført to utvidelser de senere år, ved Gjevsjøen (2015 – ca 4800 da), i Skjækerdalen (2019 – ca 4400 da), begge etter tilbud fra de aktuelle grunneiere
- Det foreligger nå to tilbud om utvidelser, Hommelberget/Djupdalen i Verdal kommune (meldt oppstart i 2018 - ca 4500/8300 da), Gaundalen i Snåsa (tilbudt i 2020 – ca 34 000 da).
- De lavereliggende dal- og skogområder er i nasjonalparkens formålsparagraf anført som svært verdifulle områder – og derfor er tilbudene i seg selv interessante. Den private eiendommen på Gaundalen var også med i den opprinnelige nasjonalparkprosessen, men ble tatt ut den gang.
- Eventuell utvidelse vil bli innenfor nåværende forskrift, eventuelt med enkelte tilpasninger konkret på Gaundalseiendommen, altså ingen «revisjon» av forskrift som sådan.
- Området Hommelberget/Djupdalen strekker langstrakt på begge sider av fylkesveg, foreløpig er det uavklart om område sør for vegen eventuelt blir foreslått som naturreservat.
- Forslag om vern av skogområder er planlagt sendt på høring i april. Uavklart om Gaundalen blir med der - det er avhengig av enighet med tilbyderne.

- Sametinget presiserer at målsetting med denne konsultasjonen er å få oversikt over sak og tema, og at konsultasjoner forøvrig kan gå på konkrete areal og konkrete tema i forskrift.
- Sametinget påpeker viktighet av åpen og god prosess med reinbeitedistriktet i forbindelse med nasjonalparksaken, også før høring iverksettes – med hensyn både til areal og forskrifter. Det kan være aktuelt med ny konsultasjon med Sametinget senere i prosessen.
- Sametinget anfører også viktigheten av nødvendig kontakt med de øvrige distrikt i skogvernsaken, at innspill/protokoller videresendes til Sametinget, herunder også eventuelle ppt fra konsultasjoner.

Steinkjer 24.03.2020

Gry Tveten Aune
Fylkesmannen i Trøndelag

Vaansen botn
Tromsø 26/3 2020
Pål Nilsen
Pål Nilsen
Sametinget

**Forslag om vern av areal på Gaundalen - referat fra dialogmøte torsdag 11. januar 2024.
Snåsa. Endelig referat.**

Referatutkastet har vært på gjennomsyn til deltakerne i perioden 18.01.2024 til 24.01.2024. Det er kommet ett innspill, på begrepsbruken av ordet «dispensasjon» i avsnitt 2 under Gaundalen, som da i dette referatet er erstattet med begrepet «tillatelse». Dette har dog ikke betydning i den formelle settingen. Med denne justeringen betraktes referatet som «endelig».

Formål med møtet: Felles møte mellom de aktuelle parter for å belyse og orientere om de respektive interesser, eventuelt motstridende interesser og eventuelt belyse mulige løsninger.

Statsforvalteren la til grunn i invitasjonen lik representasjon fra partene.

Til stede:

Navn	Representerer	Rolle
Gry Tveten Aune	Statsforvalteren	Administrerer verneprosessen
Eldar Ryan	Statsforvalteren	Saksbehandler
Lina Nøstvold	Nasjonalparkforvalter	Administrerer eksisterende verneforskrift i nasjonalpark
Hege Sæther Moen	Fungerende/vikarierende nasjonalparkforvalter	
Mathis Hætta	Skæhkere sijte	Leder
Johan Thomas Ante Hætta	Skæhkere sijte	
Brita Sandvik Wilks	Skæhkere sijte	
Hans Erik Sandvik	Skæhkere sijte	
Lars Isak Påve	Skæhkere sijte	
Jens Gaundal	Gaundal fjellgård *	Grunneier, tilbydere av vern på eiendommen
Rolf F Gaundal	Gaundal fjellgård	
Erik Gaundal Stein	Gaundal fjellgård	
Jean Erik Gaundal	Gaundal fjellgård	
Anette Jenssen	Allskog	Representerer Gaundal fjellgård
Sverre Bakken	Grensenabo, grunneier 61/2	Ikke rolle i selve vernesaken, men kan bli berørt og ha rolle etter eventuelle vedtak.
Mats Jøran Jåma	Grensenabo 61/2	

*Gaundal fjellgård er for tiden dødsbo.

Innledning

Aune ønsket velkommen og orienterte om formålet med møtet. Aune presiserte de ulike roller til deltakerne, Statsforvalter som ansvarlig for verneprosessen, nasjonalparkforvalterne for forvaltning av verneforskrifter, reindriften, Gaundalen, og privatrettslig rolle (utenfor nasjonalparken) for grensenabo Bakken.

Ryan gjennomgikk status og gjennomført prosess, viste kort oversikt over innkomne uttalelser. Ryan oppsummerte at det i det vesentlige gjenstår ett spørsmål: Eventuell reservelei i barmarkssesong for transport til Gaundalen, og at det er store reindriftsinteresser i samme område som aktuell trase. Ryan viste til avtale mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet om verneprosesser i samiske distrikt, og at samiske interesser har en spesiell status i verneprosesser. Tilbud om vern ble mottatt i 2020, og det er forståelig om tilbyderne nå venter på en løsning.

Informasjon fra Gaundalen fjellgård. V/Jean Erik Gaundal, Anette Jenssen.

Det er et grunnleggende ønske om å ivareta Gaundalen som en aktiv fjellgård og mulighetene for det på norsk territorium, og det er et felles behov at man lever greit side om side inne i fjellet. Gården drives nå av familien (jf. at det er dødsbo), med sau, turisme som en viktig inntekt, med kraftstasjon, vann og avløp, fjøs, utstyr.

Hovedinnsfartsvei inn til gården er via Sverige og båt over innsjøen Torrøen, og utstyr fraktes fortrinnsvis den vegen. Det brukes også delvis helikopter, men er noe dyrt. Det daglige behov dekkes av disse alternativ. Et vern er til evig, og gården inne i fjellet har behov for stabilt og sikker logistikk.

Med hovedinnsfart via et annet land, har vi erfart pandemi og betydelige praktiske problem i med stengt grense, og har behov for å kunne få tillatelse vestover når hovedleia er stengt eller ikke mulig å bruke. Det kan være hvis vegforbindelsen blir brutt, eller ferdsel over Torrøen ikke mulig. Torrøen er en stor og til dels utfordrende sjø og kan også bli nedtappet slik at båtferdsel er vanskeliggjort.

Så med hensyn til forutsigbarhet for sikker gårdsdrift i framtida er ønskelig også å ha en reservelei vestover. Det kan f.eks være aktuelt hvis man trenger reservedeler til kraftstasjonen, veterinærbesøk for dyreholdet.

Denne leia vestover er lang og upraktisk, og er et tredjevalg etter leia gjennom Sverige og luftveien, og vi «håper» på at det ikke blir nødvendig å ta den i bruk. Men viktig som en sikkerhet slik at muligheten er der. Gaundalen er innstilt på å vise hensyn til reindrift og samarbeide om løsning.

Runde rundt bordet, på spørsmål om omfang: Det har ikke vært et slikt behov i løpet av det siste året.

Hjemler for transport

Ryan orienterte om hjemler for slik eventuell transport:

I motorferdselsloven er det unntak for barmarkstransport til fast bosetting og i forbindelse med jordbruks, skogbruks og reindriftnæring. Grunnlaget er for å opprettholde normal tilværelse også i veiløse områder. Det er nødvendig transport som er hjemlet. Grunneiers aksept er generelt nødvendig på annenmanns grunn.

I høringsforslaget og i oppfølgingen til dette er forslaget snevret inn til å gjelde fast bosatte, persontransport, og når transport etter veien over Sverige er vanskeliggjort. Relatert til motorferdselsloven så defineres fast bosetting der det bor folk hele året. (Andre lover kan ha andre definisjoner, f.eks skatteloven). Med persontransport menes at henger er utelukket, grunnet fuktig terreng, men at man kan ta med seg normal last på f.eks en ATV.

Hvis det ikke skulle bli fast bosetting på Gaundalen, så kan denne paragrafen for kjøring da ikke brukes.

Således, hvis det ikke hadde vært nasjonalpark, så kunne man ferdes med hjemmel i motorferdselslovens regler, men med nasjonalpark må tillatelse i medhold av verneforskriften foreligge.

Reindrift.

Skæhkere sijte orientert om distriktet. V/Hans Erik Sandvik.

Distriktet er 2400 km² stort, med 5 sida-andeler og omfatter 35 personer. Området er et helårsdistrikt, med lovpålagt distriktsplan. Sandvik sammenlignet presset reindriften opplever som en med en «flykropp», hvis «neste» kritiske nagl trekkes ut, så kan en konstruksjon til slutt bryte sammen.

Det aktuelle området som grenser til Gaundalen er vårbeite, kalvingsland, sommerbeite, høstbeite og høst/vinterbeite, mens vinterbeitene er lenger vest. Det er 2000 rein i vårflokk, derav 1500-1600 simler og etter kalving 3500 rein på sommer. Sandvik viste og forklarte trekkleier og flyttleier i området. Flyttleier er lei som rein drives aktivt etter, mens trekkeleier er terrengdrag der trekker av egen vilje, basert på vær og vind.

Dette aktuelle området er helt sentralt for reindriften, med anleggene ved Hattjønne som sentrum. Dette er kalvingsområdet. Reien flyttes inn mot området fra ulike områder gjennom flyttleier som «fangarmer på en blekksprut». Sentralt, i Finnvollområdet, er det oppsamlings- og venteområde for rein som kommer fra ulike områder. Og når rein samles i venteområde så må den ha absolutt ro, for at den innsamlede flokken ikke skal bli spredt utover igjen. Reindriften selv «kjører» aldri inn i en slik ansamling.

Mest sårbar tid er da knyttet til innsamlingen og kalvingstid, fra midten av mai til ut juni. For øvrig vil reinens eget trekkemønster avhenge av værforhold.

«Kjøreleia» som reindriften brukes er egentlig ikke noen veg, terrenget er fuktig og er for så vidt et evighetsprosjekt å opprettholde. Skæhkere drar inn med 5 stk. 6 hjulinger i juni/juli og tilbake i august. Driften må tilpasses været og var i år betydelig forsinket, og siste slakting faktisk i går (10 januar).

Ved runde rundt bordet ble det tatt opp tema som varsling ved eventuell kjøring, sameksistens, at kjøring fra Gaundalen beskrives som unntaksvis situasjoner, at terrenget er fuktig og tåler lite motorisert ferdsel.

Forvaltning av nasjonalparken og traseen.

Nasjonalparkforvalterne, Nøstvold og Moen, orienterte om hvordan behovet for transport vil behandles av nasjonalparkstyret i etterkant av verneprosessen og redegjorde for kjøroleia både historisk ved etablering, planlagte tiltak og forvaltning av denne typen lei.

Leia er en av flere traseer / stier som er klopplagt i nasjonalparken, og er etablert for å ivareta verneverdiene i nasjonalparken. Kloppeggingen av deler av leia var gjort med midler fra forvaltningen, mens arbeidet ble utført av reindrifta ved en betydelig egeninnsats. De har også i ettertid stått for vedlikehold og tilsyn. Forvalterne mener traseen nå bør utbedres og ønsker å prosjektere dette tiltaket sommeren 24, for så å søke om midler for et noe større vedlikehold / utbedring av traseen. For framtida må det også utarbeides driftsavtaler mellom nasjonalparkstyret og brukere, som angir ansvarsforhold både knyttet til årlig tilsyn og vedlikehold. Forvalterne skisserte som en tenkt løsning et større periodisk vedlikehold og nye tiltak naturlig bør kostes av nasjonalparkstyret. For brukerne av leia er det naturlig at deres bidrag skissert i en driftsavtale, er tilsyn og mindre vedlikeholdsarbeid. Skulle det være flere parter, vil det aktualisere driftsavtaler med hver part direkte (og ikke mellom parter). Under dialogen ble det presisert av forvalterne at det vurderes naturlig å tenke hele traseen, også utenfor vernegrensen, når en planlegger og lager avtaler om slike tiltak som forutsetter en bruk av areal utenfor vernegrensen. På stier er det mer erfaring fra slike tiltak, og en ser da alltid helheten fra startpunkt utenfor verneområdet. Grunneiers tillatelse er nødvendig både ved etablering av slike traseer og for bruk, dette gjelder både på privat og statlig areal.

Det er skissert et behov for en sikkerhetsventil / mulighet til barmarktransport langs leia fra Gaundalen og vestover. Forvalterne forklarte hvordan slike saker behandles. Behovet som skisseres kan også i dag tillates etter søknad, , ved bruk av § 4, jf nmfl. § 48 (generelle dispensasjonsbestemmelser). Denne bestemmelsen er ment å fange opp særskilte behov som ikke kan forutsees på vernetidspunktet. For mer forutsigbare behov er det vanlig å ha spesifiserte bestemmelser i verneforskriften – slik punktet om for fastboende i Gaundalen har vært foreslått formulert. Uansett hvilke punkt som velges vil det i særskilte tilfeller kunne gis slik dispensasjon, men med gitte vilkår og forutsetninger. Ulikheten ved de to alternativene er at det for bruk av NML § 48 ikke kan lages retningslinjer for når en dispensasjon skal kunne gis og hvordan en dispensasjon skal utformes, mens det ved et spesifisert punkt i forskrifta utformes retningslinjer i forvaltningsplan.

En forvaltningsplan utdyper de spesifiserte punktene i verneforskrift , og beskriver når eventuell tillatelse /dispensasjon kan gis, og hvilke vilkår som skal settes. Behov og alternative muligheter skal vurderes ved en dispensasjonsbehandling.

Ulike metoder for å hensynta reindrifta ved en søknad om transport ble drøftet, og det ble vist til eksempel fra Trollheimen der forvalterne ved behandling av søknader i gitte perioder avklares ved direkte kontakt om og hvordan nødvendig transport kan skje. En ser for seg at dette også kan være en riktig metode ved behandling av søknader om transport etter leia for beboere på Gaundalen, både ved en søknad etter § 48 og ved en egen hjemmel i verneområdets forskrift. En valgt løsning må ivareta bærekraftig sambruk, for slik å sikre at flere parter interesser ivaretas. Forvaltningen vil ellers ikke fatte vedtak som setter andre parter under press.

Naboeiendom 67/1. Bakken.

Bakken anfører å ha stått på sidelinja og ikke blitt informert og invitert inn i prosess før ganske «nylig». Bakken vil ikke gjøre dette problematisk, men at det gjøres riktig og nøyaktig.

Det foreligger avtale med reindriften om kjøring over eiendommen, utformet med hjelp av tidligere nasjonalparkforvalter. I avtalen inngår at ikke flere skal slippes inn i den avtalen. En avtale endring må godtas av både Bakken og Skæhkere sijte. Det gode forholdet til reindriften skal ligge fast.

Hvis leia over fjellet er fuktig og vanskelig, så er leia over den private eiendommen verre, dvs. bratt terreng og stor stigning, hvor det brukes betydelig av egne midler for vedlikehold.

Bakken anfører at en løsning må være en fornuftig løsning, og vil ikke si nei til et nødvendig behov. Bakken forventer et skriv/e-post fra Gaundalen om saken, som også skisserer et nødvendig omfang.

Runde rundt bordet:

Gaundalen: Foreløpig vet vi ikke om det blir noe vern, og har derfor ikke tatt kontakt, og har avventet det inntil den tid kommer.

Skæhkere: Vi måtte ha en vasstett avtale med Bakken.

Avsluttende runde:

Gaundalen: Finne en felles plattform på fornuftig vis.

Gaundalen: Ingenting skjer, vi venter, avgjørelse må nå tas.

Skæhkere: Eventuell nødkjøring som beskrevet er bedre/mer akseptabelt enn åpen løype. Ble litt annen setting nå enn hva vi hadde oppfattet så langt.

Skæhkere: Hva er planen for fast bosetting?

Skæhkere: Er åpning for ferdsel avgjørende for tilbudet? Gaundalen: Ja, en løsning er avgjørende for gårdens framtid. Vern/ikkevern har følger for gårdens framtidige bruk og utvikling.

Videre prosess.

Ryan informerte om videre prosess. Her gjenstår uttalelse /konsultasjon med Sametinget, samt protokoll med reindrift, før Statsforvalteren gjør sin oppsummering og tilrådning i saken.

Ryan informerte om generell saksgang til Miljødirektorat, til departement og til vedtak i statsråd. Denne fase starter med Statsforvalteren sin tilrådning til Miljødirektoratet.

Eventuelt vernevedtak fattes i statsråd, og består av vernekart, forskrift og utredningen («foredraget») til statsråd. I foredraget kan det stå betingelser ved et vern, betingelser som blir førende for forvaltningen, herunder forvaltningsplanen. Det kan medføre at løsninger som blir utredet underveis i prosess, og tilrådd fra Statsforvalter, kan komme tilbake som betingelser gjennom vernevedtaket, og må tas inn i forvaltningsplanen.

Steinkjer 25.01.2024

Eldar Ryan

Senioringeniør/referent

Sametinget / Sámediggi
Ávjovárgeaidnu 50
9730 KARASJOK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Eldar Ryan, +47 74 16 80 58

Forslag om utvidelse av nasjonalpark ved Gaundalen. Konsultasjon mellom Statsforvalteren og Sametinget 05.03.2023. Protokoll.

Det ble den 05.03.2023 avholdt konsultasjon mellom Sametinget og Statsforvalteren angående forslaget om utvidelse ved Gaundalen.

Til stede var:

Gry Tveten Aune, Statsforvalteren
Eldar Ryan, Statsforvalteren
Hilde Ely-Aastrup, Statsforvalteren
Andreas Stångberg, Sametinget
Pål Nilsen, Sametinget

Statsforvalteren orienterte om status i saken generelt og konsultasjonene med reinbeitedistriktene spesielt.

Sametinget ønsker større tydelighet hva Statsforvalter og reinbeitedistriktene eventuelt er enige om og eventuelt ikke enige om, før de tar saken opp til behandling.

For Statsforvalteren

For Sametinget

Gry Tveten Aune

Andreas Stångberg

Pål Nilsen

Protokoll. Oppsummering etter konsultasjonsprosess med Skæhkere sijte og Låarte

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- HANNE LENA WILKS, signert 16.05.2024 med ID-Porten: BankID
- GRY TVETEN AUNE, signert 09.05.2024 med ID-Porten: BankID
- ELDAR ARVID RYAN, signert 07.05.2024 med ID-Porten: BankID

Det signerte dokumentet innholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

Protokoll

Oppsummering etter konsultasjonsprosess mellom Statsforvalteren og Skæhkere sijte og Låarte sijte. Utvidelse av Blåfjella/Skjækerfjella- Låarte/Skæhkere nasjonalpark – Gaundalen.

Mellom og Statsforvalteren og Skæhkere sijte og Låarte sijte avholdt konsultasjonsmøter angående eventuell utvidelse av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte/Skæhkere nasjonalpark ved Gaundalen. Møter er avholdt på følgende datoer: 22.06.2022, 08.02.2023, 23.03.2023, 20.06.2023 og 16.02.2024. Det er i tillegg avholdt et bredt dialogmøte med Gaundalen fjellgård, nasjonalparkforvalterne, tilgrensende nabo (eiendommen 61/2), den 11.01.2024, og som det refereres til.

For Statsforvalteren har følgende møtt på konsultasjonsmøtene: Gry Tveten Aune, seksjonsleder (08.02.2023, 23.03.2023, 20.06.2023, 16.02.2024), Eldar Ryan (alle møter), Inge Hafstad og Stine Krogfjord (22.06.2022).

For Skæhkere sijte har følgende møtt: Mathis Hætta, Hanne-Lena Wilks, Brita Sandvik Wilks, (alle møter), Hans Erik Sandvik, Lars-Isak Påve (08.02.2023, 23.03.2023, 20.06.2023, 16.02.2024), Gunilla Påve Wilks (08.02.2023, 23.03.2023), Johan Thomas Hætta (23.02.2023, 20.06.2023, 16.02.2024), Ole Frank Hætta (23.02.2023, 20.06.2023), Trine Solvang (16.02.2023),

For Låarte sijte har Mattias Jåma møtt (22.06.2022, 08.02.2023, 23.03.2023, 16.02.2024). Grensenabo Sverre Bakken (61/3) var til stede på konsultasjonsmøtene 20.06.2023 og 16.02.2024. Prosessen er videreført gjennom e-postkontakt (og noe telefon) i perioden 05.03.2024 – 19.03.2024 – 15.04.2024, samt dato signering (se egen spesifisering).

Forslaget. Tilbudet.

Forslaget er et frivillig tilbud om areal og omfatter ca. 33000 da. Dette utgjør ca. halve Gaundalseiendommen og er områder opp mot Heinåklumpen, Heinådalen, Stigåfjellet og langs svenskegrensa. Området er et tilbud fra grunneierne (for tiden dødsbo) på

Gaundalen. Gaundalsmyra naturreservat vil bli foreslått som en del av nasjonalparken. Tilbudet dekker viktige naturverdier i området, og bedrer arrondering av nasjonalparken betydelig i dette området.

Som en del av tilbudet ønsker Gaundalen fjellgård mulighet for ei reservelei vestover, når den vanlige adkomsten over Sverige og innsjøen Torrøen er vanskelig/umulig å bruke, samt at lufttransport også er vurdert. Dette som grunnlag for framtidig drift og bosetting på fjellgården. Gaundalen anfører selv, jf. referat fra dialogmøte 11.01.2024, at denne barmarkstransporten vestover er tredjeprioritet etter transport gjennom via Sverige og transport luftveien, og kun er unntaksvis å benytte.

Reindriften.

Skæhkere sijte anfører at området er svært viktig for reindriften, med både flyttleier, trekkleier, oppsamlingsområde, kalvingsområde på vår og områder i brunstperiode på høst.

Distriktet er 2400 km² stort, med 5 sida-andeler og omfatter 35 personer. Området er et helårsdistrikt, med lovpålagt distriktsplan. Sandvik har sammenlignet presset reindriften opplever som en med en «flykropp», hvis «neste» kritiske nagl trekkes ut, så kan en konstruksjon til slutt bryte sammen.

Det aktuelle området som grenser til Gaundalen er vårbeite, kalvingsland, sommerbeite, høstbeite og høst/vinterbeite, mens vinterbeitene er lenger vest. Det er 2000 rein i vårflokk, derav 1500-1600 simler og etter kalving 3500 rein på sommer. Det er flere trekkleier og flyttleier i området.

Dette aktuelle områder er helt sentralt for reindriften, med anleggene ved Hattjønning som sentrum, hvor kalvemerking pågår. Dette er kalvingsområdet. Reien flyttes inn mot området fra ulike områder gjennom flyttleier som «fangarmer på en blekksprut». Sentralt, i Finnvollområdet, er det oppsamlings- og venteområde for rein som kommer fra ulike områder. Og når rein samles i venteområde så må den ha absolutt ro, for at den innsamlede flokken ikke skal bli spredt utover igjen. Reindriften selv «kjører» aldri inn i en slik ansamling.

Mest sårbar tid er da knyttet til innsamlingen og kalvingstid, fra begynnelsen av mai til ut juni, kalvemerkingen i juli, samt i brunstperiode på høsten. Det er imidlertid rein i området i hele sommerhalvåret.

For øvrig vil reinens eget trekkemønster avhenge av værforhold. Driften må tilpasses været og var f.eks i år 2023 betydelig forsinket, og siste slakting var faktisk i januar.

Driftsvegen. Kjøreleia.

Det går i dag driftslei, dvs. kjøretrase som reindriften bruker, fra Imsdalen til sommerboplass ved Hattjønning. Skæhkere drar inn med 5 stk. 6 hjulinger i juni/juli og tilbake i august. Nærmest bygda går leia over privat grunn.

«Kjøreleia» som reindriften brukes er egentlig ikke noen veg, terrenget er fuktig og er for så vidt et evighetsprosjekt å opprettholde. Utenfor nasjonalparken går bruken av leia

etter avtale med grunneieren. Distriktet anfører at leia brukes begrenset, 1-2 ganger pr. år pr. driftsenhet. I blant brukes også helikopter (som også brukes en del for transport til Gaundalen).

Distriktet har brukt mye innsats og energi på å forsterke traseen og er for så vidt et «evighetsprosjekt» å opprettholde. Her er erfaring utviklet, og det er brukt geonett, planker eller kombinasjoner av geonett/planker. Det er fortløpende behov for vedlikehold, samt fortsatt utvikling av forsterkninger. Distriktet anfører at mer transport vil øke slitasje og dermed behov for både vedlikehold og flere forsterkninger. Distriktet anfører at transporten over land tar 3- 3,5 timer til Hattjønning. Nasjonalparkforvaltningen har som målsetting å utvikle driftsplaner for vedlikehold og eventuell fortsatt forsterkning, jf referat fra møte 11.01.2024.

Forstyrrelser av reindriften.

Distriktet observerer at det blir stadig mer forstyrrelser i fjellet , blant annet i form av trafikk, til fots eller motorisert.

Distriktet anfører mer transport etter denne leia kan forstyrre rein i sårbare perioder, og være til ulempe og forstyrrelse. Spesielt når rein er samlet ved Finnvollan er det viktig å unngå forstyrrelser.

De mest sårbare perioder er sommeren, først og fremst i perioden 1. mai og ut juli, samt i høstperioden september - oktober.

For reindriften er det helt vesentlig at eventuell motorisert ferdsel kjøring ikke glir ut, noe de har erfaring med andre steder.

Høringsforslaget.

I høringsutkastet til endringsforskrift har Statsforvalteren lagt fram mulighet for at fast bosatte på Gaundalen kan søke om transport på barmark. Forutsetning er at dette ei reservelei, hvor hovedlei for adkomst er via veg og innsjøen Torrøen i Sverige og prioritet nr. 2 er luftveien. Og at denne leia kan brukes når transport etter hovedleia er vanskeliggjort.

Forskriftspunkt

Etter dialogmøte 11. januar 2024 ble det tatt opp med Miljødirektoratet om det nåværende eksisterende generelle unntakspunktet i forskriften kunne være løsning, gitt at antall turer skal være svært begrenset. Konklusjon var at det ikke var egnet. Det kan ikke lages retningslinjer til denne paragrafen. Egen paragraf med retningslinjer og vilkår er bedre. Statsforvalteren har derfor fortsatt forslag om slik løsning.

Endret

I tråd med situasjonen i området foreslår Statsforvalteren at forskriftspunktet innsnevres og endres til:

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til, § 6.3 k.

*Bruk av lett terrenggående barmarkskjøretøy langs fast trasé mellom bygda og fjellgårder på Gjevsjøen og Gaundalen, for nødvendig persontransport for **fast bosatte** når ferdsel langs eksisterende vei fra Sverige er **vanskeliggjort**.*

Forslag: Forutsetninger for vedtak, (forslag til retningslinjer).

Dette er tillatelser som reserveløsning når nødvendig transport for fast bosatte etter hovedleia via Sverige eller luftveien er vanskelig, f.eks pga. stengt grense, brutte vegforbindelser, sikkerhet vedrørende pågående og vedvarende vindforhold eller i andre akutte situasjoner, koplet til gårdsdrift, sikkerhet, og helse.

Før barmarkstransport tillates, så skal transport luftveien være vurdert og inngå i beslutningsgrunnlaget. (Transport luftveien anføres som prioritet nr 2. fra Gaundalen sin side, barmarkstransport som nr. 3.)

Forskriftspunktet gjelder for fast bosatte personlig, og ikke transport av besøkende, gjester og andre operatører/tjenesteytere. Akutte nødstilfeller følger egne regler, § 6.2.a (brann, redning, oppsyn....).

Definisjon av fast bosetting

Tillatelse og begrepet «fast bosatte» relateres til motorferdselsloven og definisjoner knyttet til motorferdselsloven, § 4.c., dvs bosetting hele året. Punktet vil f.eks ikke gjelde for eier som ikke er fysisk fast bosatt på fjellgården. Reindrift mener det også bør knyttes til «fast bosatt eier».

Hvilken type transport og lei

I denne funksjonen er traseen en reservelei, i motsetning til reindriftens bruk som er hovedlei til sommerboplass. Leia er lang, det er mye fuktig terreng og er i mindre grad egnet for barmarkstransport. Tyngre transport er mest belastende, og vil slite mer på terreng enn lett transport. Tillatelser skal derfor i utgangspunktet gjelde lett transport, som ikke setter vesentlige spor, uten tilhenger.

Traseen på strekningen Ryplia-Gaundalen skal ikke utvikles i retning hovedlei/transportlei/ tursti, dvs i forhold til tilrettelegging, også jf. egen protokoll mellom reindriften, nasjonalparkforvaltningen og turistforeningen av 21.03.23.

Hensynet til reindriftsutøvelsen – meldeplikt

Før eventuelle tillatelse skal det være dialog mellom forvaltningsmyndigheten og reindriften. Det sjekkes med reindrift om det er sårbare situasjoner (jf praksis i Trollheimen). Dette er spesielt viktig i perioden fra våren og ut juni og juli (kalving og kalvemerking), samt september-oktober (brunstperiode og samling). Kjørebok skal føres.

Tiltak, vedlikehold og partsforhold. Avtaler

Det forutsettes at nasjonalparkforvaltningen utarbeider driftsplaner og driftsavtaler i forbindelse med finansiering av- og ansvar for vedlikehold og forsterkning.

Reindriften peker på kompensasjon for arbeid som er gjennomført med egeninnsats fra dem.

Ikke fast bosetting.

Uten fast bosetting så kan forskriftspunktet ikke brukes.

Utenom nasjonalparken. Privat areal. Avtaler.

Utenom nasjonalparken går trase over privat grunn. Grunneier har generelt rett til å nekte motorisert ferdsel på sin eiendom.

Dette er en privatrettslig sak mellom private (Gaundalen/privat eier). Statsforvalteren tar ikke stilling til dette forholdet mellom private. Reindriften på sin side har avtale med privat grunneier om ferdsel og tilrettelegging.

Reindriften og nabogrunneier mener de privatrettslige avtaler bør være på plass, før eventuelt vernevedtak. Statsforvalter mener at privatrettslig avtale må være på plass før eventuell tillatelse gis.

Bruksperiode

Vinterkjøring til fjellgårdene går etter egen unntaksparagraf i verneforskriften knyttet til trase.

Reindriften mener at vinterkjøring er uaktuelt etter denne traseen, bl.a grunnet sårbarhet på vintervåren (kalving, oppsamling, flytting).

Statsforvalteren mener det er en forutsetning for eventuelt vedtak, at det denne leia over Finnvollan kun gjelder barmarkstransport etter den foreslåtte paragraf og retningslinjer.

Gjævsjøen

Det foreligger ikke forespørsel fra fjellgården på Gjævsjøen.

Hvis forespørsel kommer, så krever det konsultasjon med Låarte sijte for å se om- og eventuelt hvordan løsning /trase er mulig

***

Innspill fra Skæhkeree sijte 19.03.2023, på spørsmålsstillinger forelagt i e-post av 05.03.2024, direkte sitert (*kursiv = spørsmålene i e-posten*):

A). *Er distriktene enige om/kan akseptere prinsipielt at Skæhkere-Låarte nasjonalpark utvides ved Gaundalen, som foreslått (uavhengig av forskriftsendring eller ikke). Ja/Nei*

Skæhkere sijte er positive til at Skæhkere-Låarte nasjonalpark utvides ved Gaundalen.

B). *Er distriktene enig i/kan akseptere at bosatte på Gaundalen/fjellgårdene får en reservemulighet for barmarkstransport regulert inn i forskrift, som i revidert forslag. Ja/Nei*

C). *Hvis distriktene prinsipielt kan akseptere en slik reserveløsning, er distriktene enig i /ikke enig i de skisserte forslag til retningslinjer. Ja/Nei – eventuelt hvilke/hvilke ikke/mangler.*

Skæhkere sijte kan ikke svare ja eller nei på spørsmål B og C.

**Dersom forskriften er så streng at det ikke er noen tvil i forskriften hva som gjelder, kan Skæhkere sijte akseptere en reservelei med følgende forutsetning:
Avtale med privat grunneier er på plass.**

Avklart kompensasjon for arbeidet som er nedlagt frem til i dag, og videre. Dette ikke utløser opparbeiding av kjørelei fra Finnvollan til Gaundalen, slik at det etableres en tursti for vandrere.

At det ikke blir ei vinterlei med snøskoter. Dette har kommet opp som forslag nå i forbindelse med revideringa av forvaltningsplan.

Disse punktene har vi ikke fått noen avklaring på.

De skisserte forslag til retningslinjene mener vi ser betydelig bedre ut nå, og avklarer mye av de punktene vi har diskutert. Men pr i dag er det ingen fast bosetning på gården, så forskriften vil således ikke være aktuell på nåværende tidspunkt.

*****

Respons fra Statsforvalter på disse punkt:

A). Ad vinterlei. Statsforvalter er enig. En forutsetning for gjennomføring av forslaget og vedtak om vern med reservetrase, er at det er en barmarkstrase, og ikke blir vinterlei, hverken nå eller senere.

B). Opparbeiding av kjørelei (traseen). Statsforvalter er enig, og forholder seg til signert enighetsprotokoll mellom reindriften, nasjonalparkforvaltningen og turistforeningen av 21.03.2023, angående merking av sti mellom fjellgårdene. Leia til Hattjønne er en «hovedlei» for reindriften, delvis med tyngre transport og tilsvarende tilrettelegging. Trase for Gaundalen er reserveløsning. Dette medfører en forskjell, mht. bruk, prioritering, bruk av kjøretøy, opparbeiding. Reserveleia skal ikke tilsvarende opparbeides til «kjørelei»/opparbeidet ferdselssti.

C). Kompensasjon for nedlagt arbeid. Statsforvalter har forståelse for dette synspunkt, hvis flere parter skal bruke leia (om enn i liten utstrekning). I dialogmøtet 11. januar skisserte nasjonalparkforvalterne at framtidig forvaltning av tiltak i kjøreleia bør basere seg på driftsavtaler mellom nasjonalparkforvaltningen og direkte med parter som bruker leia, finansiert av nasjonalparkstyret. Spørsmålet er derfor en del av temaet i driftsavtaler med nasjonalparkforvaltningen.

D) At privat avtale er på plass. Distriktet mener at privat avtale (med nabogrunneier) må være på plass før eventuelt vern. Statsforvalteren er prinsipielt enig om et helhetlig avtaleverk som grunnlag, men det er ulike syn på rekkefølge. Tilbydersiden er i dag et dødsbo, med mange interne parter. Dødsboet avventer resultatet av verneprosessen før sin avvikling og avklaring. Om det blir vern eller ikke, og hvordan eventuelt vern blir, kan ha betydning for avviklingen av boet.

Fjellgård v/dødsboet har rettet en generell henvendelse til grunneier med initiering til et samarbeid dersom behovet for adkomst over eiendommen om skulle bli aktualisert i framtiden.

Privat grunneier har skriftlig og i møte framholdt han ikke vil hindre nødvendig transport, men at ting gjøres riktig og nøyaktig, jf. referat.

Statsforvalter observerer dette.

Statsforvalters holdning i denne situasjonen i forhold til helhetlig avtaleverk, er derfor at privat avtale må være inngått og undertegnet før eventuell tillatelse til kjøring blir gitt i nasjonalparken.

(For ordens skyld. Statsforvalter har ikke kjennskap til «interne» forhold i dødsboet).

e) *Forskriften er ikke aktuell på nåværende tidspunkt.*

Det er ikke slikt forskriftspunkt i dag og er således ikke aktuelt på nåværende tidspunkt. Forskriftspunktet har bruksaktualitet når og hvis det blir avklart eierskap og etablert fast bosetting. Men forskriften må avklares som en del av verneforslaget.

Oppsummering: Det er like syn på «prinsipp» om helhetlig avtaler (inklusive privat areal), men ulike syn på rekkefølge vern – privat avtale – tillatelse. Det er noe ulik tilnærming knyttet til eierskap/bosetting.

*****

Protokollen er elektronisk signert:

Statsforvalteren

Skæhkere sijte

Låarte sijte

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Protokoll. Presisering.

Protokollen har vært til gjennomsyn hos distriktene fra 21.03.2024, og er deretter justert 2 ganger etter innspill fra Skæhkere sijte.

Siste utgave har ligget ute til digital signering i perioden 07.05.2024 til 21.05.2024.

Digital frist for signering gikk ut 21.05.2024.

Status er følgende:

Signert av Statsforvalter v/Aune og Ryan

Signert av Skæhkere sijte v/ Wilks, nestleder

Signering utløpt:

Mattis Hætta, Skæhkere sijte, leder

Mattias Jåma, Låarte sijte, leder

Låarte er ikke konkret berørt på nåværende tidspunkt, men vil bli berørt hvis det kommer søknad fra Gjævsjøen fjellgård om reservetrase for barmarkstransport til Snåsa, jf. foreslått forskriftspunkt. En slik søknad vil kreve konsultasjon mellom nasjonalparkstyret og distriktet. Dette fremkommer av protokollen.

Låarte er således prinsipielt berørt gjennom selve forskriftspunktet, men er ikke konkretisert i egen sak. Reindriften til Låarte er således heller ikke beskrevet i dokumentet.

NB: Vedlagte protokoll er et «låst» dokument fra Posten.

Der ble de tre signeringsparter i utsendelsen nevnt i «appendix» til protokollen, hvor det nå kan «se ut som» at Låarte har signert. Det presiseres at Låarte IKKE har signert protokoll.

Eldar Ryan

senioringeniør